

21-02-2024

Position Paper Lente-akkoord

Rondetafelgesprek Circulair Bouwen Tweede Kamer

Circulair Bouwen: een mooi toekomstbeeld vraagt om duidelijkheid

Een circulaire nationale bouweconomie die uitgaat van biobased materialen, hergebruik en minimale toepassing van primaire grondstoffen kent in potentie vele winnaars:

- **Bewoners** krijgen een gezonder thuis met prettiger binnenklimaat: biobased materialen reguleren het vochtgehalte van de lucht en zorgen voor een gelijkmatiger temperatuur.
- **Bouwwerkers** krijgen een veiliger werkomgeving: losmaakbaar bouwen met hout en biobased materialen maakt het werk lichter, en verplaatst voor een groot deel naar de fabrieksvloer.
- **Bouwers en ontwikkelaars:** hout en biobased materialen zijn zeer geschikt voor fabrieksmatige verwerking. Ook is industrieel bouwen een oplossing voor het gebrek aan arbeidskrachten.
- **Corporaties** kunnen betaalbaar aan hun sociale doelstellingen voldoen: onderzoek wijst uit dat houtbouw op termijn concurrerend kan zijn met traditionele materialen, waardoor duurzame sociale huur gerealiseerd kan worden.
- **De boer** krijgt een extra afzetmarkt: gewassen die verwerkt kunnen in de bouw worden ook nog eens met weinig of geen bestrijdingsmiddelen geteeld.
- **(Lokale) overheid** wordt met circulair industrieel bouwen ondersteund in de woningbouwopgave en CO2-reductiedoelstellingen: sneller bouwen met minder impact is mogelijk!

Een mooi toekomstbeeld, waar het Lente-akkoord – het samenwerkingsprogramma van NEPROM, Aedes, WoningbouwersNL, Bouwend Nederland, IVBN en ministerie van BZK sinds 2008 – zich voor inzet. Maar het vraagt een flinke omwenteling in de sector en bij lokale overheden.

Om grootschalige circulaire bouw snel werkelijkheid te laten worden, is er vooral behoefte aan **duidelijkheid op de korte en lange termijn**. Projectontwikkelaars, woningcorporaties en (ontwikkende) bouwbedrijven moeten tijdig zicht hebben op aanpassing van regelgeving. Het ontwikkelen en realiseren van een gebouw kost immers veel tijd en geld. Met name het ontwikkelen van woningconcepten of prefab elementen vraagt om meer ontwikkeltijd en investeringen (bijvoorbeeld doordat er een fabriek of productieproces moet worden ingericht). En vervolgens moeten deze conceptwoningen en elementen langdurig landelijk afgezet kunnen worden.

Onzekerheid in de markt stopt transitie

Momenteel verandert er veel vanwege het voornemen om per 1 januari 2025 de eisen voor de **Milieuprestatie gebouwen (MPG)** aan te scherpen en de bijbehorende berekeningsmethode aan te passen. Met 9 maanden te gaan heeft de markt nog geen ervaring op kunnen doen met de nieuwe berekeningsmethode. Maar de eerste geluiden vanuit de markt zijn kritisch.

Zo zijn er onderdelen van de nieuwe MPG-berekening die flinke impact hebben op de milieuscore van bouwmaterialen. Zo wordt het lastiger om met hout een goede MPG-score te halen, terwijl dat met staal eenvoudiger wordt. Wie volgens de oude rekenmethode met een houtbouwproject de aangescherpte MPG-eis haalt, haalt dat waarschijnlijk niet als de nieuwe methode wordt toegepast.

Het is duidelijk dat deze waardering van materialen volgens de nieuwe berekeningsmethode niet klopt. Bouwers, ontwikkelaars en corporaties die met deze nieuwe spelregels geconfronteerd worden, weten niet hoe ze deze moeten verenigen met hun circulaire en duurzame inspanningen: moeten ze nu anders gaan bouwen? Is duurzaam bouwen nog wel betaalbaar? In veel gevallen wordt een **pas op de plaats** gemaakt met projecten of worden duurzame ambities in de koelkast gezet. Ook vertroebelt het de discussie en kennisontwikkeling rond grootschalig circulair bouwen. Dit schaadt in alle opzichten de nationale doelstellingen op gebied van de woonopgave en verduurzaming.

Aanbevelingen

Veel bouwbedrijven zijn uiterst ambitieus zijn in het verder terugdringen van de milieubelasting van hun activiteiten. De sector stuurt daarnaast hard op reductie van CO₂-uitstoot. Er wordt geëxperimenteerd en ervaring opgedaan met nieuwe bouwmethoden, houtbouw en de toepassing van biobased bouwmaterialen. Dat gebeurt onder andere binnen kennisontwikkelingsprogramma's zoals het Lenteakkoord Circulair Industrieel Bouwen.

Aan ambitie in de sector om de milieubelasting terug te dringen is geen gebrek. Men zoekt echter wel naar houvast, omdat veranderingen grote investeringen vergen.

Om meerjarige zekerheid te bieden aan de sector, geven we graag de volgende aanbevelingen mee:

- Maak samen met de markt een **roadmap voor verduurzaming van de sector**. Waarin duidelijk wordt wanneer aan bepaalde duurzaamheidseisen moet worden voldaan. Zorg dat die eisen haalbaar en betaalbaar zijn.
- Maak van **terugdringen CO₂-uitstoot prioriteit # 1!** Met Paris Proof bouwen als beleidsdoel.
- Zorg dat deze roadmap aansluit bij **Europese regelgeving**.
- Zorg voor **landelijk uniforme ambitieniveaus** die conceptbouw en industrialisering van de bouwsector faciliteren. Zo kan een succesvol concept in heel Nederland neergezet worden. En wordt het ontwikkel- en bouwproces een stuk eenvoudiger. Dat leidt tot minder regeldruk en snellere (gebieds)ontwikkelingen.
- Wees kritisch op de **aanscherping en uitbreiding van de MPG**: het overeind blijven van bouwproductie en duurzaamheidsambities staat voorop.
- **Practice what you preach**: neem circulariteit mee in overheidsaanbestedingen en beloon dat ook.

Met vriendelijke groet,

Sander Woertman,

Programmaleider Lente-akkoord namens alle samenwerkende verenigingen en BZK